

Nyau-Lay-Byin Nu Maria a Labau Lam (daw 14)

Nawku hpung a labau lam hpe hkap madat la na ten bai du wa magang nga sai hte rau daini na lamang hta, Ya ten Singapore mundan kaw magam bungli galaw shakut nga ai Julia Labang Tawm Num hpyi shawn da ai, Yangon Sasana, **Nyau-lay -byin** mare na, **Lourdes** Nu Maria Lung pu byin pru wa ai lam hte seng nna, Wa Jau Simon Thin Mg ka lajang da ai hta na, yawng a matu akyu tai u ga yaw shada let, matut gam garan ya mayu n ngai.

Nu wa hpu nau ni, lai sai lamang hta, Pa-gu de magam gun na matu du shang wa sai sehkam mama wuhpung na **Mama Marie A.me** machyi kaba hpe hkam sharang let, asak ap nawng lai mat wa sai lam na la lu saga ai rai nga ai. Madu a shaning (1942) ning hta Japan ni shang wa ai majaw, Pa-gu, Nyau Lay byin mare hkan na dum nta ni hpe Bawm hte gabai gapaw shahten shaza ya ai majaw, Nawku Jawng n gaw hte nta **htap (2)** hten za mat sai rai nga ai. Mama ni a matu hkrit tsang ra ai re majaw, India Mungdan **Ko-Chin** mare na, shanhte a ginjaw de jahkring mi wa mat masai. Majan zim wa ai ten Mama ni bai du shang wa masai, dai ten hta, Nawku hpung masha ni grai yawm mat ai hte Nawku Jawng wang ni mung nam maling hpring mat ai sha n ga, jawng ni tsam wa magang sai rai nga ai. Bai nna, jawng wang chyen mi daram hta, hpyen hpung ni hpyen dap shatai nga taw ma ai lam chye lu ai. Htawlu htaw sha dut hpaga rung kaw na ni mung, ngam nga ai jawng wang lamu ga hte jau ni a nta hpe shap sha nna, rung rai bang shara shatai taw nga masai da e. Dai majaw, Saradaw hte Jau ni myit yawn nga masai. Dai shara hpe bai lu la na matu, Saradaw Begandet hte mung bawng salang ni a shakut ai a majaw, dai lamu ga hte jawng wang hpe bai lu la sai.

Shingrai, Madu a shaning (1976) ning hta Yangon mare kaba na Jau tai Dakasu jawng hpe Pa-gu mare **masat (2) Ta-nat-pin** lam na sehkam Mama ni nga ai jawng de bai htawt sit, hpaw hpang dat sai lam labau shang rai nga ai. (1995) ning hta, Pa-gu mare kaw Wan hkru ai lam byin pru wa sai. Ndai zawn byin ngut ai hpang Jawng dung **Jau Nery** hkum nan shakut shaja ai majaw, Jawng wang lamu ga hpe bai lu la sai rai nga ai. Japan majam a majaw, hten za mat sai daw chyen hpe (ya daini anhte yawng a Cardinal rai nga ai) Wa Saradaw kaba Cardinal Chales Bo a ahkaw ahkang hte Jawng dung Jau rai nga ai Wa Jau Simon Tin Mg kawn nna, Madu a shaning (2007) ning hta, shawng de Nyau Lay Byin mare hpe woi awn lai mat wa sai Wa Jau Mee Nyo a lata hkang raw sha, bai gram kajang gaw gap la lu sai rai nga ai. Shingrai, shaning (40) ning tup arawng la wa sai Jau tai jawng gaw, Pa-gu mare na Lik-pya-kan ngu ai makau kaw grai tsawm htap let, nga taw nga sai. Moi sehkam mama ni nga lai wa sai jawng mung rai nga ai, Dai majaw, mare buga na masha ni tsun ai hta, moi nga lai wa sai sehkam mama ni hpe ala taw ai jawng zawn she rai nga ai, nga nna tsun da nga ai.

Nu wa ni, Nyau Lay byin Jau ginwang de gau ngwi ngwi, buga na Jau ni magam gun wa sai hte, Nawku hpung masha ni mung lani hte lani grau grau law htam rawt jat wa sai rai nga ai. Matut nna, **Wa Saradaw Kaba Provoes** kaw nna, Nyau Lay byin mare de shawng ningnan lang hpung gawan ai hte, Lup wa shaman poi ni hkan galaw ai labau hpe bai madat yu ga. Madu a shaning (**1930**) ning hta wa saradaw gaw Nyau Lay Byin mare de du gawan ai ten rai nga ai, dai shaning hta sha Nu Maria poi galaw ai nhtoi ladaw hte wa shingdaw mat ai lam chye lu ai. Lourds Nu Maria a amying hte gaw gap da ai Nawku Jawng poi shani hte saradaw du ai nhtoi gaw lani mi hta sha rai mat ai. Dai majaw Hpung masha ni kabu nma rai nga ai. Shingrai, Nu Maria poi de sa ai shawa masha ni hte buga masha ni yawng, Nawku hpung dawng hkawn lang let, wan leng daru de saradaw hpe sa tau la ma ai. Yangon mare kaw n du sa ai ben bar-jar hpung ni mung, dum shapyaw let, saradaw hpe hkap tau la ma ai lam labau shang rai nga sai. Kahtawlik Nawku hpung kaw n hpaw da ai, English jawng na jawng ma ni hte Myen laika sharin jawng na jawng ma ni mung saradaw hpe sa tau la ma ai. Mau hpa langai gaw, dai jawng ma ni hta na, **marai (2)** gaw, galu la ai Jawng hpe lang nna, wan leng daru kaw n Jawng wang de du hkra, saradaw hpe shagup ya ai lam rai nga ai. Shingrai, Saradaw hpe hkap tau la ai lamang gaw, yawng a matu kabu pyaw ai hte, myit n gun lu hpa rai nga sai, nga nna, buga masha ni hpaw tsun da ai hpe chye lu ai.

Saradaw kaba Jawng wang de du shang wa ai hte Nawku Jawng kaw noi da ai dingsi (5) hpe lang ta dum shangoi dat let, kabu gara hkap tau hkalum la sai lam mung labau shang rai nga sai re. Wa Saradaw gaw nawku jawng de shang nna, yawng a matu akyu hpyi shaman ya nu ai. Dai hpang, lup wa de sa nna, n nga mat wa sai ni yawng a wenyi ngwi pyaw ai hta ban sa nga mu ga, akyu hpyi ya sai. Lawu Myanmar mungdan hta lup wa ni hpe kum da ai hta, ndai Nyau Lay Byin mare na lup wa shakum gaw, hkyik hkam dik re kaja dik htum lup wa shakum re lam saradaw hpaw tsun nu ai. Shana daw hta, English jawng na jawng ma ni hte Myen laika sharin jawng na jawng ma ni pawng nhtawm me, saradaw hpe mahkaw n ka manawt hte shangwi shapyaw la masai. Bai, saradaw hpe Aw-ba laika hte shakaw n shagrau manu ai. Dai hpang wa saradaw gaw, jawng ma ni hpe n gun jaw ga shaga let, marai hkum shagu hpe kumhpa jaw shagrau la sai rai nga ai. Ginwang up Jau Wa Jau Mee Nyo hte nawku hpung masha ni gaw, dai shana hpe Nyau Lay byin sasana a matu, labau shang masat hku nna, lamang hpe awng dang ai hte galaw la lu sai lam gaw daini du hkra malap nlu rai nga ai. Nu wa ni, Nyau Lay byin mare a sinna maga de **deng (14)** ram tsan ai shara hta, Hpa-do ngu ai kahtawng mi nga ai. Dai mare gaw hkawm sa hkawm wa loi yak ai shara mung rai nga ai. Yak ai shara raitim, Nawku hpung masha ni nga ai re majaw, saradaw kaba, dai shara de du hkra sa nna sagu hpung masha ni hpe gawan gatsan sai lam gam garan ya let ngam nga ai daw hpe du na lamang hta bai hkap madat la nga ga.

**Ka lajang ai; Mama Rose Angeline Maran Nang Doi
RVC, Ginja Rung, Aung Nan
Myitkyina.**